T016 BD VII 204 Kinh Tạp Thí Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 204

KINH TAÏP THÍ DUÏ Haùn dòch: Ñôøi Haäu Haùn, Sa-moân Chi-laâu-ca-saám, ngöôøi nöôùc Nguyeät chi.

1- Thuôû xöa, coù thaày Tyø-kheo thoâng minh trí tueä, luùc bò beänh nguy caáp, ñeä töû thöa hoûi: –Baïch Hoøa thöôïng, Hoøa thöôïng ñaõ chöùng quaû A-la-haùn chöa? Ñaùp: –Chöa ñöôïc quaû vò aáy. Caû quaû Baát hoaøn cuõng chöa ñöôïc. Vò ñeä töû hoûi: –Hoøa thöôïng laø baäc Ñaïo cao, danh vang xa, taïi sao khoâng ñaït ñöôïc? Ñaùp: –Ñaõ ñöôïc quaû thöù hai nhöng coøn hai quaû nöõa chöa ñaït ñöôïc. Vò ñeä töû hoûi: –Baïch Hoøa thöôïng, ngaøi ñaõ ñöôïc quaû thöù hai vaäy coøn coù ñieàu gì trôû ngaïi maø khoâng ñaït ñeán quaû Voâ sinh? Ñaùp: –Ta muoán gaëp hai traêm taùm möôi öùc ngöôøi ñaéc ñaïo vaø voâ soá Boà-taùt trong ba hoäi vaøo thôøi Phaät Di-laëc. Ñöùc Di-laëc Nhö Lai thaân cao lôùn ñeán moät traêm saùu möôi tröôïng; muoân daân, ñaát ñai nöôùc Ngaøi ñeàu coù maøu hoa ñaøo. Daân chuùng ñeàu soáng ñeán taùm vaïn boán ngaøn tuoåi; ñaát ñai baèng phaúng; y phuïc, thöùc aên töï nhieân coù saün. Ñaát ñai coõi Dieâmphuø roäng lôùn ba möôi vaïn daëm. YÙ ta muoán troâng thaáy nôi ñoù neân khoâng chöùng quaû Voâ sinh. Ñöùc Phaät Di-laëc coù hai ngöôøi ñeä töû lôùn. Ngöôøi thöù nhaát laø Taïp Thí, ngöôøi thöù hai laø Soá Soá, ta muoán yeát kieán hoï neân bieát laøm sao hôn! Vò ñeä töû hoûi: –Baïch Hoøa thöôïng, töø ñaâu ngaøi nghe vieäc naøy? Ñaùp: –Ta nghe töø kinh Phaät. Ñeä töû thöa: –Baïch Hoøa thöôïng, sinh töû lao nhoïc, Ñöùc Phaät Di-laëc coù phaùp gì khaùc hay sao maø ngaøi phaûi ôû ñôïi chôø? Ñaùp: –Khoâng coù gì khaùc caû! Vò ñeä töû hoûi: –Baïch Hoøa thöôïng, coù gì khaùc hôn caùc phaùp Luïc ñoä, Töù ñaúng, Töù aân, Töù ñeá khoâng?

Ñaùp: –Cuõng khoâng! Hoûi: –Baïch Hoøa thöôïng, neáu taát caû ñeàu gioáng nhau, kia ñaây khoâng khaùc sao ngaøi laïi ñôïi chôø? Nay ngaøi chòu aân Ñöùc Phaät, khoâng neân trôû veà vôùi Ñöùc Di-laëc thì cuõng coù theå choïn laáy phaùp ñoä maø khoâng caàn ñôïi Ngaøi Di-laëc kia maø? Hoøa thöôïng baûo: –Thoâi ñi, ngöôi haõy lui ra! Ta seõ suy nghó. Vò ñeä töû kia böôùc ra khoûi cöûa thì Hoøa thöôïng ñaõ chöùng quaû Voâ sinh. Vò ñeä töû trôû vaøo thöa: –Baïch Hoøa thöôïng, ngaøi ñaõ sao roài? Ñaùp: –Ta ñaõ chöùng quaû Voâ sinh! Vò ñeä töû ñaûnh leã roài thoát leân: –Thaät kyø laï, trong choác laùt maø ngaøi ñaõ chöùng quaû! M 2- Thuôû xöa, coù thaày Tyø-kheo ñang nhaäp ñònh, bò löûa ngoaøi ñoàng ñoát nhöng khoâng chaùy. Ngöôøi ta thaáy vaäy cho laø quyû, lieàn laáy rìu chaët maø khoâng ñöùt, duø coá heát söùc nhöng cuõng khoâng ñöùt. Coù moät vò ñaéc ñònh, khi ñeä töû môøi duøng côm vaãn khoâng bieát. Nhaân ñoù ñeán keùo tay thaày, caùnh tay keùo daøi ra hôn moät tröôïng. Ñeä töû ñònh coät caùnh tay laïi nhöng quaù sôï haõi neân khoâng coät ñöôïc. Khi xuaát thieàn, caùnh tay ñau nhöùc, vò thaày môùi hoûi thì ñeä töû thöa laïi moïi vieäc nhö vaäy. Vò thaày baûo: –Ngöôi khoâng bieát caùch ñaùnh thöùc ta neân beû tay ta! Ngöôøi ñaéc ñònh, thaân theå meàm maïi nhö boâng, cuõng nhö thai nhi ôû trong

buïng meï vaäy! M 3- Thuoâ xöa, ôû nöôùc Keá taân coù moät vò Boà-taùt, khi môùi sinh ra rôi xuoáng ñaát, ñaát bò rung ñoäng maïnh laøm cho cha meï ñeàu kinh sôï. Luùc aáy coù baäc La-haùn cuùi ñaàu ñaûnh leã, tung hoa cuùng döôøng. Sau lôùn leân, vò aáy xuaát gia bieän taøi trí tueä thoâng minh nhöng khoâng ñaït ñöôïc phaùp naøo caû. Ngöôøi naøo nghe thaày aáy thuyeát phaùp ñeàu ñöôïc ñaéc ñaïo. Luùc aáy, coù hai thaày Tyø-kheo nhieàu naêm giöõ giôùi trong saïch troâng coi tinh xaù nhöng chöa thoâng hieåu ñaïo lyù. Thieân thaàn môùi baûo: –Nöôùc kia coù Tyø-kheo hoùa ñoä ñöôïc nhieàu ngöôøi, hai thaày ñeán ñoù duø xa xoâi cuõng môøi veà. ÔÛ nöôùc cuûa thaày Tyø-kheo aáy, coù Tyø-kheo quan heä vôùi daâm nöõ. Hai ngöôøi xin ra maét moät ngöôøi vaøo tröôùc kính leã roài ngoài xuoáng gaàn ñoù, daâm nöõ vaãn coá yù naèm im nhöng oâng ta chuyeân taâm nghe kinh khoâng nghó nhôù ñeán chuyeän gì khaùc neân ñaéc ñaïo, lieàn cuùi ñaàu lui ra roài baûo ngöôøi kia tieán leân ñaûnh leã thaêm hoûi ngoài nghe. Thaáy daâm nöõ naèm, thaày cho raèng taâm nieäm vò aáy nhô nhuoác, khoâng toát vaø noùi uoång coâng khoå nhoïc töø xa ñeán, lieàn boû ra ngoaøi. Thaày Tyø-kheo hoûi: –Sao thaày buoàn baõ vaäy? Thaày bieát coù gì sai laàm?

Thaày kia noùi: –Chuùng ta ñaõ laàm roài! Vöôït qua bieát bao khoå nhoïc maø gaëp thaày naøy tu haønh phoùng ñaõng oâ tröôïc! Thaày Tyø-kheo noùi: –Thaày raát sai laàm! Theo phaùp, ngöôøi hoïc hoûi chæ caàn chuyeân taâm nghe nhaän ñeå hieåu bieát thoâng suoát, sao thaày laïi nghi ngôø phaûi traùi roài töï mình sinh nieäm xaáu ñeå khoâng ñöôïc gì. Thaày kia lieàn nhaát taâm vaøo nghe kinh neân cuõng ñöôïc ñaïo. Moät ngöôøi chöùng A-la-haùn ñöôïc tieáp ñaõi nhö khaùch roài trôû veà nöôùc cuõ. Vò sö veà sau troâng coi chuøa, quaù söùc laïm duïng ñoà vaät chuùng Taêng, laøm vieäc thoâng daâm, vui chôi quaù möùc neân chuùng Taêng quyeát ñònh ñuoåi ñi thì coù vò La-haùn tôùi baûo: –Chôù neân ñuoåi ñi! Thaày aáy tuy duøng ñoà vaät cuûa Taêng nhöng coù theå hoùa ñoä ñöôïc nhieàu ngöôøi! Chuùng Taêng thoâi khoâng ñuoåi nöõa, vò La-haùn aáy thöôøng gaàn guõi ñeán taän nôi vò kia vaø baûo: –Thaày haõy ñeán xin ngöôøi ñeä töû cuõ cuûa mình ñoà vaät ñeå ñeàn cho moïi ngöôøi. Thaày aáy ñeán nöôùc kia ñöôïc nhieàu cuûa baùu ñem veà boài thöôøng gaáp boäi cho chuùng Taêng. M 4- Thuoâ xöa, coù moät Hieàn giaû tinh taán thöïc haønh kinh phaùp bò beänh cheát, vôï con gaøo khoùc buoàn baõ thöông tieác. Sau khi hoûa taùng, thaâu haøi coát choân caát xong, hoï khoâng thieát leã höông ñeøn tuïng kinh. Vôùi gia taøi giaøu coù, saùng ngaøy ba möôi, raèm, hoï nhoùm hoïp treân nghóa ñòa gieát naáu baøy coå thònh soaïn roài buoàn baõ, khoùc loùc, thöông tieác khoâng nguoâi. Nhôø giôùi ñöùc troïn veïn neân ngöôøi cheát sinh leân trôøi. OÂng ta duøng Thieân nhaõn troâng thaáy vôï con toû baøy loøng thöông xoùt oâng moät caùch quaù ngu si, lieàn bieán thaønh ñöùa treû chaên traâu ôû gaàn beân hoï. Con traâu baát chôït cheát maát. Ñöùa beù gaøo khoùc, caét coû ñeå ôû ñaáy, baûo noù aên roài keâu ñaùnh vaø baét ñaàu khoùc keå nhö theá suoát ngaøy. Nhöõng ngöôøi kia cheâ cöôøi traùch hoûi: –Naøy chaùu beù, chaùu laø con nhaø ai? Traâu cheát thì phaûi veà nhaø thöa, chöù chaùu gaøo khoùc coù ích gì ñaâu? Traâu cheát roài thì laøm sao bieát ñöôïc? Chuù beù thöa: –Con khoâng phaûi ngu! Traâu cheát hieän coøn ñaây vaãn coù

theå hy voïng chöù cha caùc chuù ñaõ maát maø caùc chuù ñaët traêm moùn thöùc aên roài cuøng nhau höôùng veà oâng ta keâu khoùc, haøi coát oâng ta ñaõ chaùy tieâu laøm sao coøn bieát ñöôïc? Moïi ngöôøi nghe xong hieåu ngay. Chuù beù noùi: –Ta voán laø cha caùc con. Nhôø aân Ñöùc Phaät, cha ñaõ sinh leân trôøi neân ñeán giaûi thích cho caùc con bieát. Nhaân ñoù, chuù beù hieän laïi thaân trôøi, roài baûo: –Muoán ñöôïc nhö ta phaûi noã löïc tinh taán tu haønh. Noùi xong, oâng ta bieán maát. Vôï con noäi ngoïai lieàn trôû veà lo tinh taán tu haønh giôùi ñöùc, boá thí, cöùu giuùp. Taát caû khoâng coøn buoàn raàu nöõa, veà sau ñeàu ñöôïc ñaéc ñaïo sinh Thieân. M

5- Giöõa bieån, coù moät nöôùc teân laø Tö-ha-ñieäp, trong ñoù coù raát nhieàu chaâu baùu nhöng khoâng coù ñöôøng cuïc. Luùc aáy coù ngöôøi laùi buoân ñem hôn naêm traêm xe ñöôøng cuïc, vôùi yù nieäm muoán daâng leân ñöùc vua ñeå ñöôïc thöôûng coøn hôn baùn ôû chôï. Ñem ñöôøng cuïc ñaët tröôùc cung vua, oâng ta baøy bieän suoát caû thaùng maø khoâng coù ngöôøi naøo hoûi han ñeán, neân töùc giaän noùi: –Ñöùc vua kia cuõng laø ngöôøi, ta cuõng laø ngöôøi; maét, tai, muõi, mieäng ñeàu nhö nhau maø laïi khoâng theå ñöôïc moät laàn gaëp gôõ vaø noùi chuyeän! Sao ñöùc vua phöôùc ñöùc hôn ngöôøi vaäy? Ta cuõng laøm coâng ñöùc ñeå cho ñöùc vua ñeán vôùi ta! OÂng ta xuaát gia laøm Sa-moân, ñem heát ñöôøng cuïc cuùng döôøng Tam baûo roài xin ôû moät nôi thanh vaéng suy tö veà khoå, khoâng, voâ ngaõ. Khoâng bao laâu, oâng ta thoâng suoát, khoâng coù gì troùi buoäc, chöùng ñöôïc luïc thoâng. Taâm trí oån ñònh, oâng ta chöùng La-haùn. Traùi ñaát chaán ñoäng, Thieân ñeá Thích ñeán vaán an. Luùc baáy giôø, Thieân ñeá vaø chö Thieân ñeàu xuoáng ñaûnh leã chuùc möøng oâng ta. Vò Tyø-kheo hoûi Ñeá Thích: –Caùc vò laøm gì ôû treân trôøi? Ñeá Thích thöa: –Thöa Toân giaû, treân trôøi coù boán vöôøn vui chôi, ba nôi laø naêm duïc coøn moät nôi laø ñaïo ñöùc. ÔÛ trong ñoù, hoaëc baøn luaän veà kinh ñieån cuûa Ñöùc Phaät hoaëc baøn luaän veà boán baäc sieâng naêng giöõ gìn giaùo phaùp trong thieân haï. Vò Tyø-kheo hoûi: –Luaän veà ngöôøi giöõ gìn giaùo phaùp ñeàu gioáng nhau hay coù saâu caïn? Ñeá Thích thöa: –Thöa Toân giaû, taát caû ñeàu laø ngöôøi toaøn thieän vaäy! Töø luùc Ñöùc Phaät Nieát-baøn ñeán nay, coù ba haïng ngöôøi maø chö Thieân vaãn luoân baøn luaän maõi khoâng heà boû qua. Vò Tyø-kheo hoûi: –Ñoù laø haïng ngöôøi naøo? Caùc vò haõy keå cho bieát! Ñeá Thích thöa: –Thöa Toân giaû, nöôùc Ba-la-naïi coù moät ngöôøi laøm Sa-moân, töï theà raèng: “Ta phaûi ñi kinh haønh cho ñeán khi naøo chöùng A-la-haùn môùi naèm”, theá neân ñi kinh haønh suoát ngaøy ñeâm ñeán noåi chaân bò thöông chaûy maùu vaø bò nhieàu chim choùc theo veát maùu moå nuoát, ba naêm thì ñaéc ñaïo ñöôïc chö Thieân khen ngôïi vaø luoân luoân phuïng thôø. Coù moät ngöôøi ôû nöôùc La-duyeät-kyø cuõng laøm Sa-moân. OÂng ta traûi coû laøm ñeäm ñeå ngoài, roài theà raèng: “Neáu khoâng ñaéc ñaïo, nhaát ñònh khoâng ñöùng daäy.” Khi coù boùng maùt ñeán che, oâng chæ muoán nguû neân baûo ngöôøi ta laøm cho moät caùi duøi daøi taùm taác ñeå moãi khi côn buoàn nguû ñeán thì chaâm vaøo hai veá cho ñau nhöùc ñeå khoâng coøn buoàn nguû nöõa. Trong voøng moät naêm, Sa-moân ñaéc quaû A-la-haùn, chö Thieân taùn thaùn ngôïi khen. Laïi coù moät ngöôøi ôû nöôùc Caâu-dieäm-di cuõng laøm Sa-moân ôû trong moät caùi thaát treân moõm ñaù nuùi cao nguy hieåm ñeå cuoái

cuøng khoâng coù ngöôøi naøo ñeán ñoù ñöôïc. Luùc aáy, ma Ba-tuaàn thaáy Sa-moân tinh taán lieàn hoùa thaønh con traâu ôû tröôùc maët, roáng leân roài giöông söøng trôïn maét muoán huùc thaày. Vò Sa-moân raát sôï, nhöng nghó raèng nôi naøy traâu khoâng theå naøo tôùi ñöôïc, taïi sao laïi coù noù ôû ñaây, khoâng leõ laø ma laøm neân Sa-moân lieàn baûo: "Ngöôi coù phaûi laø ma bieán hoùa khoâng?" Nghó laø Sa-moân ñaõ bieát, ma lieàn hieän laïi nguyeân hình. Vò Sa-moân baûo ma: –Ngöôi muoán gì maø doïa ta? Ma noùi:

–Thaáy Sa-moân tinh taán, toâi sôï ngaøi ra khoûi caûnh giôùi cuûa toâi neân coá yù ñeán khuûng boá! Sa-moân noùi: –Sôû dó ta laøm Sa-moân laø muoán ra khoûi theá gian! Ñöùc Phaät coù töôùng toát ta muoán chieâm ngöôõng Ngaøi. Ñöùc Phaät ñaõ rôøi khoûi theá gian neân khoâng theå thaáy ñöôïc. Nghe noùi ma coù theå hoùa thaønh thaân Phaät, neáu ngöôi hoùa hieän ñöôïc thì ta khoâng tinh taán nöõa! Ma lieàn hoùa laøm Ñöùc Phaät ñöùng ôû tröôùc maët. Sa-moân quan saùt roài chöùng quaû A-la- haùn. Treân khoâng chö Thieân khen ngôïi voâ cuøng. Ma hoái haän, buoàn raàu, töùc giaän laäp töùc bieán maát. Ñeá Thích thöa vôùi Sa-moân: –Thöa Toân giaû, ba vò aáy ñöôïc chö Thieân khen ngôïi maõi maõi. Sa-moân noùi vôùi Ñeá Thích: –Ba haïng vò aáy bieát roõ khoå, khoâng, cho neân thaân naøy hö raõ. Ta voán khoâng muoán bò ngöôøi khinh cheâ neân ñi tìm ñaïo ñeå vöôït ra ba coõi, thaät laø kyø dieäu chöùng quaû A-la-haùn. Chö Thieân thöa: –Thöa Toân giaû, baây giôø trôû veà trôøi, chuùng con ñem vieäc cuûa ngaøi ñaët leân haøng ñaàu. Baáy giôø, chö Thieân ñaûnh leã roài caùo lui. Vua cuûa nöôùc ñoù nghe tin vò chuû nhaân ñöôøng cuïc sieâng naêng tu haønh ñaéc ñaïo lieàn ñeán cuùi ñaàu ñaûnh leã taï toäi vaø toân laøm quoác sö giuùp nöôùc nhaø thaùi bình, Tam baûo höng thònh; ñöôïc phöôùc ñöôïc ñoä khoâng theå naøo tính heát. M 6- Thuôû xöa coù moät beänh nhaân ñi nhieàu thaày thuoác nhöng beänh khoâng khoûi neân ñi ñeán caäy nhôø ñöùc vua Taùt-hoøa-ñaøn: -Taâu Ñaïi vöông, con ñem thaân maïng quy phuïc ngaøi, xin ngaøi töø bi chöõa beänh cho con! Ñöùa vua lieàn ra leänh caùc thaày thuoác chöõa beänh cho oâng ta. Caùc thaày thuoác taâu: –Taâu Ñaïi vöông, thuoác naøy khoâng theå coù ñöôïc! Ñöùc vua hoûi caùc thaày: –Thuoác aáy goïi laø thuoác gì? Caùc thaày thuoác thöa: -Taâu Ñaïi vöông, laáy thòt cuûa ngöôøi theá gian khoâng coù naêm ñoäc laøm thuoác thì beänh môùi khoûi! Ngöôøi khoâng coù naêm ñoäc laø ngöôøi: 1. Khoâng coù taâm tham daâm. 2. Khoâng coù taâm saân giaän. 3. Khoâng coù taâm ngu si. 4. Khoâng coù taâm ganh gheùt. 5. Khoâng coù taâm baïo ngöôïc. Neáu coù haïng vò aáy thì beänh oâng ta môùi laønh. Ñöùc vua noùi vôùi caùc thaày thuoác: –Vò aáy ñeán quy phuïc ta maø chæ coù ta laø khoâng coù nhöõng thöù ñoäc aáy! Theá roài, ñöùc vua caét thòt cuûa mình ñöa cho hoï hoøa laøm thuoác; beänh nhaân ñöôïc laønh beänh, lieàn phaùt taâm Ñaïi thöøa. M

7- Thuôû xöa coù moät ngöôøi teân Ca-la-vieät thöôøng ao öôùc ñöôïc gaëp ngaøi Vaên-thuø-sö- lôïi. Sau khi môû cuoäc boá thí lôùn vaø ñaët toøa cao xong thì coù moät oâng laõo raát xaáu xí, maët maøy lem luoác ñaày gheøn, nöôùc muõi, ñôøm daõi ôû treân toøa cao, Ca-la-vieät môùi coù yù: –Hoâm nay toâi cuùng döôøng toøa cao laø quyù troïng Sa-moân ñaïo ñöùc ôû treân ñoù; oâng ñaâu phaûi laø nhöõng vò aáy?

Noùi roài, lieàn keùo oâng laõo xuoáng ñaát. Boá thí xong, Ca-la-vieät thaép ñeøn, ñoát höông ñaâng cuùng Ñöùc Phaät trong chuøa vaø nguyeän: “Nguyeän ñem coâng ñöùc naøy, ngay trong hieän ñôøi cho con ñöôïc thaáy ngaøi Vaên- thuø-sö-lôïi!” Sau ñoù trôû veà nhaø, quaù meät moûi neân anh ta naèm nguû thì moäng thaáy coù ngöôøi baûo: “Muoán thaáy ngaøi Vaên-thuø-sö-lôïi maø luùc ñöôïc thaáy ngöôi cuõng khoâng bieát! OÂng laõo treân toøa cao vöøa roài chính laø ngaøi Vaên-thuø-sö-lôïi. Ngöôi loâi oâng ta xuoáng ñaát, nhö vaäy tröôùc sau baûy laàn troâng thaáy maø ngöôi naøo bieát, chính mình ñaõ nhieàu laàn ñöôïc troâng thaáy ngaøi Vaên-thuø-sö-lôïi!” Ngöôøi naøo caàu ñaïo Boà-taùt thì phaûi neân coù taâm bình ñaúng vôùi moïi ngöôøi. Ai caàu ñaïo Boà-taùt, ngaøi Vaên-thuø-sö-lôïi thöôøng ñeán thöû thaùch. Haõy neân bieát ñieàu naøy! M 8- Noùi ví duï cho söï voâ thöôøng: Coù moät caây to, quaû noù baèng caùi bình lôùn. Luùc quaû chín muøi, coù moät con quaï bay ñeán ñaäu treân caønh caây; vöøa môùi ñaäu thì quaû rôi xuoáng truùng vaøo ñaàu cheát. Thaáy vaäy, thaân caây noùi keä: Quaï ñeán khoâng muoán cheát Quaû rôi khoâng haïi quaï Quaû chín laøm quaï cheát Ñuû nhaân duyeân neân vaäy. Toäi phöôùc cuûa ngöôøi ôû theá gian ñeán nhanh hay chaäm chöù khoâng maát ñi ñaâu caû. Ngöôøi coù trí duø bò toäi cuõng khoâng oaùn, ñöôïc phöôùc cuõng khoâng vui môùi chính laø ngöôøi tin saâu vaø luoân luoân thoï trì lôøi Phaät daïy. Trong ba coõi coù chín möôi saùu ñaïo, ngöôøi ñôøi phuïng thôø ñaïo laø muoán Thieân thaàn ban lôïi ích. Caùc ñaïo nhoû naøy chöa hieåu ñöôïc theá naøo laø phöôùc, laøm sao coù theå giöõ gìn ñöùc ñoä? Sôû dó nhö vaäy laø khoâng bieát söï cao saùng cuûa Tam baûo vaø khoâng giöõ gìn naêm giôùi thanh tònh. Neáu khoâng hieåu saâu Baùt chaùnh ñaïo thì ñaâu coù Thieân thaàn naøo cöùu giuùp con ngöôøi? Theá neân goïi ñoù laø ruoäng phöôùc moûng vaäy! M 9- Cung kính Tam baûo, thoâng suoát ba ñôøi, hieåu roõ phöôùc thieân ñaøng, bieát toäi ñòa nguïc, heát loøng kính tin Tam baûo cuõng traùnh khoûi ba ñöôøng. Duøng söùc trí tueä huøng maïnh laøm tieâu tan ngu si taêm toái trong ba coõi, tu saùu nöôùc tònh thaàn ñeå röûa saïch dô baån cuûa saùu beänh. Cho neân coù theå xem nheï tieàn taøi, bôùt phaàn thaân mieäng ñeå boá thí bình ñaúng laø troàng goác reå cho ñôøi sau. Boá thí coù moät laàn maø ñöôïc quaû baùo ñeán vaïn laàn nhanh nhö tieáng vang doäi laïi. Theá neân noùi ñaïo lôùn laø ruoäng toát trong ba coõi. Vì sao noùi roõ vieäc aáy? Thuôû xöa, vua A-duïc ñaõ töøng laø moät ñöùa beù. Treân ñöôøng gaëp Ñöùc Phaät, ñöùa beù raát vui möøng, laáy moät ít caùt thaønh taâm daâng cuùng Ngaøi. Do phöôùc naøy neân ñöôïc laøm thaùnh vöông troâng coi möôøi saùu nöôùc goàm boán möôi vaïn daëm. Vì theá neân noùi roõ vieäc aáy. Ñöùc

Phaät laø ruoäng toát cuøng toät! Thuôû xöa, vaøo thôøi Ñöùc Phaät Duy Veä, Nan-ñaø, em cuûa Ñöùc Phaät, do phöôùc ñöùc moät laàn taém goäi chuùng Taêng maø ñöôïc sinh vaøo doøng hoï Thích, thaân coù ba möôi töôùng toát, dung maïo röïc rôõ maøu hoaøng kim. Nhôø phöôùc ñöùc ñôøi tröôùc maø sinh cuøng thôøi vôùi Ñöùc Phaät, tinh taán hoïc ñaïo neân ñaéc luïc thoâng. Ngöôøi xöa boá thí coù moät laàn maø coù quaû baùo lôùn huoáng gì ngöôøi ñaøn-vieät baây giôø coù theå laøm nhieàu vieäc? Neáu laøm taát caû vieäc seõ ñöôïc tieáng taêm lôùn thì hoï caøng theâm hoan hyû cöùu ñoä taát caû. M 10- Ñöùc Phaät daïy: “Tinh thaàn oâ nhieãm luoân luoân bò sinh

töû nung naáu trong öùc kieáp cho ñeán khi naøo ñaéc ñaïo môùi thoâi.” Sau khi Ñöùc Phaät Nieát-baøn naêm traêm naêm coù moät vò quoác vöông tinh taán duõng maõnh hieám coù treân ñôøi cuùng döôøng moät luùc ba thaùng caùc thöùc aên muøi vò thôm ngon nhaát cho saùu vaïn Sa-moân. Vò Ñaïo nhaân laø Thöôïng toïa lôùn nhaát, thoâng suoát kinh ñieån laïi thoâng kim baùc coå chöùng A-la-haùn. Caùch phía Ñoâng nöôùc naøy boán traêm taùm möôi daëm, coù moät quoác vöông cuùng döôøng cho naêm traêm Baø-la-moân nhöõng thöù ñoà aên ngon nhaát vaø laøm moät traêm thöù côø phöôùn baèng luïa laø xinh ñeïp coù trang hoaøng nhieàu vaät quyù baùu baèng vaøng maø giaù trò moät laù phöôùn laø naêm traêm löôïng vaøng. Ñöùc vua duøng kyõ nhaïc ñeå vui chôi trong buoåi leã vaø coù yù ñònh ñem nhaïc cuï quyù giaù ban cho nhöõng ngöôøi bieát söû duïng noù. Nghe quoác vöông kia coù vaät baùu naøy, nhöõng ngöôøi ngheøo khoù ôû boán phöông tuï taäp laïi naêm traêm ngöôøi. Vì muoán laáy vaät baùu, treân ñöôøng ñeán tinh xaù, hoï luyeän taäp taøi naêng, hoïc vaán kyõ thuaät nhöng löông thöïc caïn saïch neân khoâng ñeán ñöôïc môùi ñeán tröôùc vò Thöôïng toïa caàu xin laøm Sa-moân. Vò Thöôïng toïa quan saùt thaáy hoï chính laø hieàn giaû vaø gia noâ thôøi Ñöùc Phaät Duy Veä ñaõ töøng laøm nhöõng thöùc aên uoáng cuùng cho Ñaïo nhaân. Thöôïng toïa laïi nghe Ñöùc Phaät daïy raèng: “Töø ñoù ñeán nay, duø sinh leân coõi trôøi hoaëc trong nhaân gian hoï ñeàu höôûng phöôùc baùu töï nhieân.” Nay phöôùc ñaõ heát nhöng giaùo phaùp hoïc ñöôïc vaãn coøn neân coù theå ñoä nhöõng vò aáy ñöôïc. Sau khi ñöôïc Thöôïng toïa caïo boû raâu toùc, trao giôùi phaùp, hoï vaøo cung thoï thöïc roài trôû veà raát vui veû. Bieát yù hoï, sö noùi: –Khoâng theå doái traù maø aên côm naøy ñöôïc! Neáu ngöôøi naøo khoâng thaønh thaät maø aên côm naøy seõ laøm traâu, ngöïa, ñaày tôù cho vua trong nhieàu kieáp. Nghe vieäc naøy, naêm traêm Tyø-kheo môùi thoï giôùi sôï haõi doác loøng tinh taán trong chín möôi ngaøy vaø ñeàu ñöôïc chöùng A-la-haùn. Thaày Tyø-kheo ñaõ ñaéc ñaïo muoán töï mình noùi roõ ngoïn ngaønh lieàn ñi nhanh keâu goïi moïi ngöôøi vaøo cung vua cuøng nhau tranh taøi. –Ba ñoäc, möôøi hai nhaân duyeân, naêm aám, saùu thöùc ta ñeàu dieät saïch; ai coù theå cuøng ta ñoái ñòch. Moïi ngöôøi ñeàu ngaïc nhieân: –Thaày naøy noùi vaäy coù yù nghóa gì? Caùc thaày Tyø-kheo noùi:

–Chuùng toâi luyeän taäp taøi naêng, hoïc vaán kyõ thuaät laø muoán laáy baùu vaät kia laøm lôïi döôõng nhöng baây giôø laøm Sa-moân, chöùng quaû A-la-haùn ñaõ dieät saïch nhöõng taø vaïy trong ba coõi. Nhôø aân Ñaïi Sö neân chuùng toâi ñaït ñeán dieäu laïc voâ cuøng. M 11- Thuôû xöa, coù hai anh em ôû trong moät gia ñình raát giaøu coù vaø nhieàu theá löïc nhöng cha meï qua ñôøi sôùm neân khoâng coøn ai ñeå nöông caäy. Tuy laø anh em nhöng taâm yù khaùc nhau. Ngöôøi anh thích ñaïo nghóa, coøn ngöôøi em thích söï nghieäp, chöùc töôùc quan quyeàn, boång loäc, tham nhan saéc xinh ñeïp ôû ñôøi. Vì ôû gaàn Ba-la-phaát neân tieáng gaø gaùy caùch tinh xaù khoâng xa. Ngöôøi anh chuyeân ñi hoïc hoûi kinh ñieån khoâng lo toan vieäc nhaø, coøn ngöôøi em thaáy anh boû beâ vieäc nhaø neân thöôøng oaùn gheùt anh mình. Cuøng laø anh em nhöng cha meï maát sôùm, leõ ra caàn phaûi sieâng naêng chòu khoù nghó ñeán vieäc sinh soáng, traùi laïi ngöôøi anh boû beâ vieäc nhaø ñeo ñuoåi theo Sa-moân nghe kinh Phaät. Sa-moân ñaâu coù theå cho anh ta y phuïc, cuûa caûi?

Vì theá maø nhaø cöù daàn daàn ngheøo tuùng, taøi saûn ngaøy caøng sa suùt neân bò moïi ngöôøi cöôøi cheâ cho laø bieáng nhaùc, laøm tieâu tan heát nhaø cöûa. Ngöôøi em thöa vôùi anh: –Naøy anh, phaøm laøm con phaûi neân gaày döïng söï nghieäp, tieáp noái coâng lao cha meï, khoâng ñöôïc boû pheá môùi laø ngöôøi con hieáu thaûo! Ngöôøi anh baûo em: –Em aø, thoï trì naêm giôùi, möôøi ñieàu thieän, cuùng döôøng Tam baûo, thöïc haønh saùu ñoä, ngoài thieàn, ñònh nieäm, ñem ñaïo giaùo hoùa cho ngöôøi thaân môùi laø hieáu vaäy! Ñaïo, ñôøi traùi ngöôïc nhau laø soá meänh töï nhieân. Ñieàu vui cuûa ñaïo laø ñieàu gheùt cuûa ñôøi; vaät quyù baùu cuûa ñôøi chính laø vaät heøn moïn cuûa ñaïo. Ngöôøi trí, keû ngu tính toaùn khoâng ñoàng nhau, gioáng nhö saùng toái neân khoâng theå ôû chung vôùi nhau ñöôïc. Vì vaäy, ngöôøi trí boû toái tìm saùng ñeå ñaït ñaïo chaân thaät. Ñieàu maø em cho laø vui thì ñoái vôùi anh laø khoå sôû. Taát caû ñeàu troáng khoâng, giaû doái. Meâ laàm tính toaùn coù bieát ñaâu laø cöïc nhoïc? Ngöôøi em neùn giaän, laéc ñaàu khoâng tin. Thaáy nhö vaäy, ngöôøi anh baûo: –Em tham lam vieäc nhaø laáy cuûa caûi laøm quyù, coøn anh thích kinh ñieån laáy trí tueä laøm quyù. Nay anh muoán xuaát gia quy y ruoäng phöôùc! Xeùt ra maïng soáng ôû ñôøi nhanh nhö buïi bay, voâ thöôøng chôït ñeán bò toäi loãi troùi buoäc. Vì vaäy, boû ñôøi ñeå traùnh nguy hieåm ñöôïc an vui. Thaáy yù chí ngöôøi anh höôùng tôùi ñaïo nghóa, ngöôøi em im laëng khoâng traû lôøi. Ngöôøi anh boû nhaø ra ñi, xuaát gia laøm Sa-moân, ngaøy ñeâm tinh taán tuïng kinh, suy nghó veà ñaïo, nhaát taâm ngoài thieàn, phaân bieät, tö duy khoâng bao giôø löôøi bieáng lieàn coù ñaày ñuû caên löïc, ba möôi baûy phaåm trôï ñaïo. Nhôø thöïc haønh ñuùng phaùp neân chöùng ñaïo quaû, ngöôøi anh ñeán choã em mình khuyeán khích kính tin Phaät phaùp, giöõ naêm giôùi, tu möôøi ñieàu thieän laø caên baûn sinh Thieân; coøn boá thí, hoïc hoûi giaùo phaùp laø neàn taûng cuûa trí tueä. Nghe xong, caøng theâm töùc giaän, ngöôøi em traû lôøi: –Naøy anh, anh töï mình boû beâ, khoâng coøn tha thieát ñeán vieäc nhaø, laøm tieâu tan nhaø cöûa. Vaäy anh coù theå laøm vieäc naøy moät mình ñi, ñöøng coù daïy laïi toâi! Anh ra khoûi nhaø ngay, ñöøng xen vaøo vieäc cuûa toâi! Ngöôøi anh lieàn boû ñi, coøn ngöôøi em vì tham lam vieäc nhaø neân cöù laøm maõi khoâng ngöøng, khoâng bao giôø ñeå taâm vaøo Phaät phaùp. Sau ñoù, ngöôøi em qua ñôøi bò ñoïa laøm moät

con traâu to lôùn maäp maïnh, ñöôïc laùi buoân mua veà duøng chôû muoái ñi baùn. Vì luoân luoân ñi qua laïi neân traâu mau gaày khoâng coøn maäp maïnh nhö tröôùc nöõa. Quaù meät nhoïc khi ñi leân söôøn nuùi cho neân hai chaân noù khuïy xuoáng, khoâng ñöùng daäy ñöôïc. Ngöôøi laùi buoân laáy roi ñaùnh roài lay ñaàu, noù môùi ñoäng ñaäy. Ñang du haønh treân khoâng trung thaáy caûnh nhö vaäy, ngöôøi anh suy nghó bieát ñöôïc söï vieäc, môùi bieát ñoù chính laø em mình, lieàn baûo: Naøy em, nhaø cöûa, ruoäng ñaát maõi maõi laø nieàm vui thích cuûa em, sao baây giôø laïi ôû ñaây, laïi ñoïa laøm traâu theá? Sau ñoù, ngöôøi anh duøng oai thaàn soi saùng chæ baøy thaân ñôøi tröôùc cuûa noù. Nhôø bieát ñöôïc thaân tröôùc cuûa mình, ngöôøi em rôi nöôùc maét, töï traùch tröôùc ñaây laøm ñieàu aùc, tham lam, keo kieát, ganh gheùt, khoâng tin Phaät phaùp, khinh khi Thaùnh chuùng, taâm yù buoâng lung khoâng tin lôøi anh, traùi vôùi lôøi Ñöùc Phaät daïy, maïo phaïm laøm theo yù mình

neân ñoïa trong loaøi traâu khoå nhoïc heøn keùm, hoái haän ñaâu kòp! Bieát taâm nieäm cuûa em, ngöôøi anh buoàn raàu thöông xoùt, lieàn gaëp ngöôøi chuû traâu noùi roõ ngoïn ngaønh cuûa noù: –Thöa oâng, söï vieäc nhö theá, ñaây voán laø em toâi. Vì khoâng tin Tam baûo, boû chaùnh theo taø, keo kieät, phoùng tuùng tham caàu khoâng boá thí neân ñoïa laøm traâu gaày yeáu, khoán khoå, heøn keùm raát ñaùng thöông xoùt! Baây giôø, ñaõ quaù giaø nua, quaù moûi meät khoâng duøng ñöôïc nöõa, mong oâng cho toâi, ñeå toâi cöùu giuùp maïng thöøa cuûa noù! Nghe vaäy, ngöôøi laùi buoân ñem cho, ngöôøi anh daét traâu ñi veà chuøa baûo nieäm Tam baûo vaø cho aên uoáng theo thôøi. Traâu cheát ñöôïc sinh leân trôøi Ñao-lôïi. Luùc aáy, nhöõng ngöôøi laùi buoân ñeàu töï nghó: “Chuùng ta sieâng naêng khoù nhoïc kieám soáng khoâng bieát chaùn nhöng khoâng theå boá thí laïi, khoâng toân suøng Phaät phaùp, khoâng bieát ñaïo nghóa, e raèng luùc cheát khoâng traùnh khoûi ñoïa vaøo loaøi naøy.” Hoï lieàn cuøng nhau rôøi khoûi nhaø, töø boû vôï con, cuûa baùu, vui chôi, laøm Sa- moân sieâng naêng tinh taán, neân ñeàu ñaéc ñaïo. Do ñoù, thaáy raèng taøi saûn theá gian khoâng coù lôïi ích ñoái vôùi con ngöôøi maø chæ coù toân kính Tam baûo, tu thaân, hoïc trí tueä, nghe nhieàu, haønh ñaïo môùi ñöôïc an laïc ñôøi ñôøi. M 12- Xöa kia, moâït ngöôøi ngheøo ôû nöôùc Xaù-veä coù caây boà ñaøo troå vaøi caønh hoa, baø ta muoán cuùng döôøng cho caùc Sa-moân, nhöng caùc vò Sa-moân naøy ñaõ ñöôïc quoác vöông thænh thoï thöïc tröôùc moät thaùng. Do theá löïc cuûa ngöôøi ngheøo naøy khoâng baèng vua neân phaûi chôø ñeán moät thaùng môùi gaëp ñöôïc moät Sa-moân ñeå cuùng döôøng. Baø ta thöa vôùi Sa-moân: –Thöa Ñaïi ñöùc, con muoán cuùng döôøng tröôùc ñaây moät thaùng nhöng baây giôø môùi ñöôïc thoûa nguyeän. Vò Sa-moân noùi vôùi Öu-baø-di: –Baø haõy ñem heát ñoà trong moät thaùng ra cuùng döôøng! Vò Öu-baø-di thöa: –Thöa Ñaïi ñöùc, con chæ coù moät caønh boà ñaøo thoâi laøm sao cuùng döôøng moät thaùng? Vò Sa-moân noùi: –Neáu coù yù nieäm cuùng döôøng trong moät thaùng laø moät thaùng cuùng vaäy! Coù möôøi baûy vieäc raát khoù ñoái vôùi ngöôøi theá gian: 1. Ra ñôøi trong thôøi gian coù Phaät. 2. Laøm ngöôøi maø ñöôïc gaëp Phaät.

3. Ñöôïc laøm ngöôøi sinh nôi höng thònh, vaên minh. 4. Sinh trong gia ñình doøng toäc nôi vaên minh 5. ÔÛ trong gia ñình doøng toäc maø thaân theå troïn veïn ñaày ñuû. 6. Thaân theå troïn veïn ñaày ñuû maø taøi saûn giaøu coù. 7. Ñöôïc taøi saûn laïi coù baïn toát. 8. Ñöôïc baïn toát coù trí tueä. 9. Ñöôïc trí tueä laïi coù taâm toát. 10. Ñöôïc taâm toát laïi hay boá thí. 11. Giaû söû coù boá thí coøn muoán gaëp baäc Hieàn thieän coù ñöùc. 12. Gaëp ñöôïc baäc Hieàn thieän coù ñöùc laïi thöôøng xuyeân ñeán choã hoï 13. Ñeán choã hoï ñöôïc vöøa yù. 14. Ñöôïc vöøa yù maø coøn laéng nghe vaø hoûi nhöõng ñieàu ñuùng ñaén. 15. Ñöôïc nhöõng ñieàu ñuùng ñaén maø coøn môû mang trí tueä. 16. Ñöôïc môû mang trí tueä, hay thoï trì caùc kinh ñieån cao saâu. 17. Hay thoï trì caùc kinh ñieån cao saâu maø coøn nöông vaøo ñoù ñeå thöïc haønh ñaéc ñaïo.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.